

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****ABDULLAH ATAŞ VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2020/19019
Karar Tarihi : 4/3/2026

Başkan y. : Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Üyeler : Selahaddin MENTEŞ
İrfan FİDAN
Muhterem İNCE
Yılmaz AKÇİL

Raportör : Tahir Hami TOPAÇ

Başvurucular : 1. Abdullah ATAŞ
2. Aydın BAŞ
3. Harun BOLAT
4. Mete HACIARİFOĞLU
5. Oğuzhan SAĞLAM
6. Selami ULUTAŞ
7. Yusuf YILMAZ

Vekili : Av. Serhat MENZİLCİOĞLU

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, kamulaştırmaz el atmaya dayalı tazminat davasının reddedilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucular 24/4/2013 tarihinde Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesi (Mahkeme) nezdinde Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (İdare) aleyhine kamulaştırmaz el atmaya dayalı tazminat davası açmıştır.

3. Başvurucular; dava dilekçesinde, hissedarı oldukları Ankara'nın Yenimahalle ilçesi, Susuz Mahallesi, 44744 ada ve 1 No.lu parselde kayıtlı taşınmaza İdare tarafından yüksek gerilim hattı yapılmak suretiyle fiilen el atıldığını ileri sürmüştür.

4. İdarenin cevap dilekçesinde; enerji nakil hattıyla direk yerlerinin dava konusu imar parselinin altlığını oluşturan 1957 No.lu kadastro parselinden geçtiği, bu iki enerji hattı ve direk yerleriyle ilgili olarak 1957 yılında kamulaştırma yapıldığı bedelin o zamanki maliklerine ödendiği belirtilmiştir. Ayrıca bu kadastro parselinin imar uygulaması sonucu 44744 ada ve 1 No.lu parsel olduğu, başvuruçuların da bu imar parselinin hisse satın aldıkları, kadastro parseli zamanında kamulaştırma işleminin yapılarak bedelin o zamanki hak sahiplerine ödendiği ifade edilmiştir.

5. Mahkemece 17/3/2015 tarihinde davanın reddine karar verilmiştir. Karar gerekçesinde; dava konusu imar parselinin altlığını oluşturan 1957 No.lu kadastro parselinden enerji nakil hatlarıyla direk yerlerinin geçirildiği, bu kadastro parselinin 1996 yılında ifraz görerek 3633, 3634, 3635, 3637 ve 3638 No.lu kadastro parsellerinin oluştuğu, direk yeri bakımından kamulaştırılan yerler için İdare adına 3633 ve 3634 No.lu parselin tescil edildiği, 3638 No.lu parsel üzerinden de enerji nakil hatlarının geçirildiği ve İdarece o tarihteki maliklere ödeme yapılarak İdare lehine 3638 No.lu parsel üzerinden daimi irtifak hakkı tesis edilip tapuya tescil edildiği belirtilmiştir. Gerekçede ayrıca 3616 ve 3638 No.lu parsellerin imar uygulamasına tabi tutulması sonucu dava konusu 44744 ada ve 1 No.lu imar parselinin oluştuğu, başvurucuların ise bu parselden 2013 yılında hisse satın alarak malik oldukları, 3638 No.lu parsel üzerinden geçen irtifak haklarının imar parseline aynen 1995 ve 1996 yıllarında aktarıldığı, başvurucuların da aktarılan bu irtifak haklarını görerek imar parselinden 2013 yılında hisse satın aldıkları, bu bağlamda kamulaştırmamız el atma durumunun söz konusu olmadığı, başvuruculara yeniden ödeme yapılmasının mükerrer ödemeye sebep olacağı belirtilmiştir.

6. Başvurucular, hükmü temyiz etmiştir. Yargıtay 5. Hukuk Dairesince (Daire) 24/5/2016 tarihinde dosyanın geri çevrilmesine karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde dava konusu taşınmaz üzerinde dört irtifak hakkı tesis edildiği, buna karşın Mahkemece yapılan keşifte iki ayrı enerji nakil hattı geçirildiğinin anlaşıldığı, fen bilirkişisi krokili raporuna göre de 15.343,95 m²lik bölümün tapu kaydında 26.007 m² olarak gösterilen Kayabaşı-Ankara 2 Sincan enerji nakil hattı, 7.423,04 m²lik bölümün ise tapu kaydında 26.526 m² olarak gösterilen Ankara 2 Sincan Sanayi Bölgesi enerji nakil hattı olduğunun belirtildiği açıklandıktan sonra tapu kaydında 1996 yılında İdare lehine 26.007 m² olarak tesis edilen irtifak hakkı ile aynı yıl yine İdare lehine 26.526 m² olarak tesis edilen irtifak hakkına dayanak kamulaştırma belgelerinin davalı idareden, kamulaştırma işlemlerinin o tarihteki maliklerine tebliğine ilişkin tebliğ mazbatalarının ilgili noterlik ve davalı idareden, kamulaştırma bedelinin ödendiğine ilişkin belge ve tutanakların ise ilgili banka ve davalı İdareden getirildikten sonra dosyanın gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

7. Mahkemece eksiklikler giderildikten sonra dosya Daireye gönderilmiştir. Daire tarafından 4/4/2017 tarihinde dosyanın ikinci kez geri çevrilmesine karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde dosya içindeki fen bilirkişi krokili raporunda, kök parsel olan 1957 No.lu parselin, 25/3/1996 tarihinde gördüğü ifraz neticesi oluşan kısmen 3638 No.lu parselin 170.397 m² şuyulanması sonucu oluşan dava konusu taşınmazda 3638 No.lu parselde 11486/264466 pay sahibi kooperatif adına kayıtlıyken başvurucuların 5/4/2013 ve 10/4/2013 tarihlerinde satın alma yoluyla malik oldukları ve tapu kaydına 1996 yılında İdare lehine tesis edilen 26.526 ve 26007 m² irtifak hakkı kamulaştırmaları kök parsel olan 1957 parselken yürütüldüğünden kooperatifin 3638 parseldeki 11486/264466 payı kimlerden edindiği, edinme tarihi ve sebebini gösterir dayanak belgeleriyle birlikte, 1957 parselin ve gittisi olan 3638 parselin tapu kaydının ilgili Tapu Müdürlüğünden getirildikten sonra dosyanın gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

8. Mahkemece eksiklikler giderildikten sonra dosya Daire'ye gönderilmiştir. Daire tarafından 8/5/2018 tarihinde önceki maliklerin irtifak haklarına ilişkin olarak ferağ verdiklerinin anlaşıldığı belirtilerek hükmün onanmasına karar verilmiştir.

9. Başvurucular, Dairenin onama kararına karşı karar düzeltme yoluna müracaat etmiştir. Daire tarafından 8/7/2019 tarihinde yeniden geri çevirme kararı verilmiştir. Kararın gerekçesinde dava konusu Susuz Mahallesi 3638 parsel No.lu taşınmazda davalı İdare lehine

15/5/1996 tarihli ve 3511 yevmiye sayılı, 22/5/1996 tarihli ve 3760 yevmiye sayılı, 3636 parsel No.lu taşınmazda 15/5/1996 tarihli ve 3511 yevmiye sayılı ve 3938 parsel No.lu taşınmazda 4/6/1996 tarihli ve 4133 yevmiye sayılı işlemler ile tesis edilen irtifak hakkına ilişkin tüm dayanak resmî belgelerin ayrıca dava konusu kök 44744 ada ve 1 parsel No.lu taşınmazda Yenimahalle Belediye Encümeninin 30/4/2014 tarihli ve 715 sayılı kararı ve Ankara Büyükşehir Belediye Encümeninin 3/7/2014 tarihli ve 1779 sayılı kararıyla onaylanan 84184/ ek-2 parselasyon planı gereğince başvurucular adına oluşan yeni tapu kayıtlarının ilgili tapu müdürlüklerinden getirildikten sonra dosyanın gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

10. Mahkemece eksiklikler giderildikten sonra dosya Daireye gönderilmiştir. Daire 27/2/2020 tarihinde karar düzeltme talebinin reddine karar vermiştir.

11. Başvurucular, nihai hükmü 19/3/2020 tarihinde öğrendikten sonra 7/7/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. 25/3/2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanun ile COVID-19 pandemisi nedeniyle yargı alanındaki süreler 13/3/2020 tarihinden 15/6/2020 tarihine kadar durdurulduğundan başvurunun süresinde olduğu anlaşılmıştır.

12. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

13. Başvurucular, usulüne uygun kamulaştırma işlemi yapılmaksızın ve bedeli ödenmeksizin maliki oldukları taşınmazlara el atılmasından yakılarak kamulaştırmaz el atma nedeniyle açtıkları tazminat davasının haksız olarak reddedildiğini ileri sürmüştür. Başvurucular; irtifak bedelinin kendilerine yahut önceki maliklere ödenmediğinin bilirkişi raporunda vurgulandığını, ilgili kurumun cevabi yazısında ferağ belgelerine rastlanılmadığının belirtildiğini, aynı taşınmaza ilişkin farklı hissedarlar tarafından açılan davalarda derece mahkemesinin usulüne uygun kamulaştırma yapılmadığına ve İdarenin kamulaştırmaz el atmada bulunduğu dair verilen kararların temyiz incelemesinde onandığını ifade ederek mülkiyet ve adil yargılanma hakları ile eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.

14. Başvuru, mülkiyet hakkı kapsamında incelenmiştir.

15. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

16. Başvuruculara göre kamulaştırma yapılmaksızın el atılan, İdareye göre ise usulüne uygun kamulaştırma işlemleri yapılan taşınmazın mülk teşkil ettiği ve yapılan işlemin mülkiyet hakkına müdahale niteliğinde olduğu tartışmasıdır.

17. Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine göre mülkiyet hakkına yapılan bir müdahalenin Anayasa'ya uygun olabilmesi için müdahalenin kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ayrıca ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan* [1. B.], B. No: 2014/1546, 2/2/2017, § 62).

18. Anayasa'nın kamulaştırmayı düzenleyen 46. maddesinin birinci fıkrasında "Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hâllerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idari irtifaklar kurmaya yetkilidir." denilmektedir. Devlet ve kamu tüzel kişileri tarafından yapılabilmesi, kamu yararının bulunması, kamulaştırma kararına ilişkin kanunda gösterilen esas ve usullere uyulması, gerçek karşılığın kural olarak peşin ve nakden ödenmesi kamulaştırmanın anayasal öğeleridir (AYM, E.2018/156, K.2019/22, 10/4/2019, § 29). Gerçek karşılığın peşin olarak ödenmesi, Anayasa'nın 46. maddesiyle maliklerin lehine olarak getirilen özel bir güvence mahiyetindedir.

19. Başvuruya konu olayda uyuşmazlığın esası, önceki maliklerin ferağ belgesi verip vermediği noktasında toplanmaktadır. Başvurucular, ferağ belgesinin bulunmadığını ileri sürmüş; ilgili tapu müdürlüğü de cevabi yazısında ferağ belgelerine rastlanılmadığını bildirmiştir. Ayrıca başvurucular, aynı taşınmaza ilişkin farklı hissedarlar tarafından açılan davalarda derece mahkemelerinin usulüne uygun kamulaştırma yapılmadığına ve İdarenin kamulaştırmaz el atmada bulunduğu dair verilen kararların temyiz incelemesinde Daire tarafından onandığını ifade ederek ilgili kararları da bireysel başvuru dosyasına sunmuştur. Nihayetinde başvurucular, dava konusu taşınmaza fiilen el atıldığını ve önceki maliklerin ferağ vermediklerini ileri sürerek iddialarını yeterli derecede temellendirerek somut verilere dayandırmıştır. Uyuşmazlığa ilişkin Daire kararında ise sadece önceki maliklerin ferağ verdiklerinin anlaşıldığı belirtilmiş, bu sonuca nasıl ulaşıldığı hususunda ayrıca bir değerlendirme yapılmamıştır. Kararda konuya ilişkin ilgili ve yeterli bir gerekçe sunulmamıştır.

20. Sonuç olarak yargısal sürecin bütününe bakıldığında mülkiyet hakkının korunmasında usule ilişkin güvencelerin somut olayda yerine getirilmediği, başvurucuların bu güvencelerden yararlandırılmadığı anlaşılmıştır. Bu sebeple başvurucuların mülkiyet hakkı ile müdahalenin dayandığı kamu yararı arasında olması gereken adil denge başvurucular aleyhine bozulmuş olup mülkiyet hakkına yapılan müdahale ölçüsüzdür.

21. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

22. Başvurucular, ihlalin tespiti ile yeniden yargılama talep etmiştir.

23. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. Mehmet Doğan [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; Aliğül Alkaya ve diğerleri (2) [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; Kadri Enis Berberoğlu (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

24. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın sonucuyla ilgili olarak bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı uyumsuzluğun sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne veya reddine karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

C. Kararın bir örneğinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2013/225, K.2015/118) **GÖNDERİLMESİNE**,

D. 446,90 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.446,90 TL yargılama giderinin başvuruculara **MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE**,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal **FAİZ UYGULANMASINA**,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE** 4/3/2026 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.